

תרומת התואר השני בפיזיותרפיה להתפתחותו האקדמית של תחום זה בישראל: סקירה היסטורית ולמידה מן השטח

סמדר פלג ¹BPT, PhD, מיכל ארנון ²BEd, PhD, יוכבד לויפר ³BSc, DSc

¹ המעבדה לבימוכניקה, בית הספר למדעי הספורט והתנועה, המרכז האקדמי לוינסקי וינגייט (קמפוס וינגייט), נתניה

² היחידה לעיבוד נתונים, רשות המחקר, המרכז האקדמי לוינסקי וינגייט (קמפוס וינגייט), נתניה

³ החוג לפיזיותרפיה, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה, חיפה

תוצאות: 428 פיזיותרפיסטים מוסמכים ו-36 סטודנטים בשנה הרביעית ללימודיהם לתואר ראשון השלימו את הסקר, מחציתם כבר בעלי תואר שני או בלימודיהם לתואר השני. 70% מן המשיבים בחרו ללמוד לתואר שני בחוגי פיזיותרפיה. מרבית המוסמכים ציינו כי לימודי התואר השני תורמים במידה רבה ליכולת הקריאה הביקורתית והכתיבה המקצועית, ללא קשר לתחום הלימוד. לעומת זאת, שיעור המשיבים שמצאו כי ללימודים הייתה תרומה רבה להרחבת האופקים המקצועיים היה גבוה יותר אצל הלומדים בחוגים שאינם פיזיותרפיה. כמו כן, נמצא כי רק 15% מן הלומדים בחוגים לפיזיותרפיה, לעומת 41.4% מן הלומדים בחוג אחר, סברו שהלימודים תורמים במידה רבה לקידום בעבודה. מסלול לימודים עם תזה הניב מספר גבוה משמעותית של פרסומים, במיוחד בכתבי עת בינלאומיים, בהשוואה למסלול ללא תזה. יחד עם זאת, עבודות רבות לא מגיעות לידי פרסום כלל. רק כ-42% מבעלי התואר הראשון שוקלים להמשיך בלימודים בחמש השנים הקרובות, ומתוכם כ-49% מתלבטים אם לבחור בתחום הפיזיותרפיה או בתחום אחר. החסמים העיקריים להמשך הלימודים בפיזיותרפיה היו התפיסות שהתואר השני לא יסייע לקידום בעבודה (79.0%) ולא יתרום ליכולות הקליניות.

סיכום ומסקנות: כדי לענות על צורכי קהל היעד בפיזיותרפיה מומלץ לשקול פיתוח מסלולים המאפשרים שילוב של יותר קורסים בעלי השלכות קליניות, להרחיב מסלולים המקדמים פרויקטים בקהילה ואף לשלב בתוכניות הלימוד תחומי ידע נוספים, כמו ניהול, התפתחות הילד וגרונטולוגיה. כמו כן, מומלץ להדגיש את החינוך לשיתוף בידע על ידי עידוד הבוגרים לפרסם את עבודתם בכנסים ובכתבי עת בארץ ובחו"ל.

מילות מפתח: אקדמיה, עבודת גמר, פיזיותרפיה, תואר שני, תזה

תקציר

רקע: לימודי הפיזיותרפיה הם תחום חדש יחסית באקדמיה. לכן בניגוד לתחומים מסורתיים כמו מדעי הטבע ומדעי הרוח, שבהם מסלול ההתפתחות האקדמית ברור ומוסדר, בתחום הפיזיותרפיה הבחירה במסלול האקדמי לשם התפתחות מקצועית אינה מובנת מאליה. על כן עולה הצורך בהבנת הצרכים וההעדפות של פיזיותרפיסטים השוקלים כיצד להמשיך להתפתח מבחינה מקצועית וכן בהבנת החסמים שעומדים בפניהם. הבנה זו תאפשר לחוגים לפיזיותרפיה להתאים את תוכניות הלימוד לצורכי קהל היעד וליעדי המקצוע.

מטרות: המטרות העיקריות של מחקר זה היו: 1. לבחון ולהשוות את שביעות הרצון, ההעדפות ותרומת התואר השני בקרב פיזיותרפיסטים שלמדו לתואר שני בחוגים לפיזיותרפיה, לעומת אלו שסיימו תואר שני בחוגים אחרים. 2. לבחון את ההעדפות, הציפיות והחסמים הקיימים בקרב פיזיותרפיסטים בעלי תואר ראשון השוקלים את המשך התפתחותם המקצועית.

שיטות: המחקר קיבל את אישור ועדת האתיקה של הפקולטה למדעי הבריאות והרווחה באוניברסיטת חיפה. לצורך המחקר חיברו כותבות המאמר שאלון אשר הופץ באינטרנט באמצעות העמותה לקידום הפיזיותרפיה ורשתות חברתיות של קבוצות עניין בפיזיותרפיה. השאלון פנה לפיזיותרפיסטים עם/בלי תואר שני. השוואה בין הקבוצות נערכה באמצעות מבחן Chi-Squared.